

φιλοχίαν, μικρά δίτροχα, ἅτινα καλοῦσιν ἀμάξια ἢ κάρα, καὶ τὰ ὅποια χρωῖνται πρὸς τὸ μετακομίζεσθαι τὰ σιτία των. Ὡς λεύγην ἐκ Σταγῶν, διέβημεν εἰς τὸ χωρίον Καστράκι, πρωτεύουσαν τοῦ κόλι τοῦ Πετχοῦρι, ὅπερ ἐστὶ διαίρεσις τοῦ νομοῦ τῶν Χασιῶν. Τὸ χωρίον τοῦτο φέρει ὄνομα δι' οὗ οἱ Ἕλληνας σημαίνουσι τὰς ἀρχαίας πόλεις, ἠρώτησα λοιπὸν τοὺς κατοίκους, οἵτινες μὲ ἐπληροφόρησαν οὐ εὐρίσκοντα τῶντι εἰς ἀποστασίαν τινα πρὸς ἀνατολὰς ἐρείπια ὀνομαζόμενα Κλεισοῦρα. Ἡ ὁμοίότης τοῦ ὀνόματος μὲ τὸ τῶν Γομφῶν, ὅπερ σημαίνει κλεῖδα, μὲ ἔκαμψεν νὰ εἰκάσω ὅτι ἀνεκάλυψα τὴν θέσιν τῆς πόλεως; ἐκείνη; ἥτις ἐθεωρήθη πάντοτε ὡς τὸ προπύργιον τῆς Θεσσαλίας πρὸς τὸ μέρος τῆς Ἠπείρου (1), Ἡ θέσις τῆς ἦτο τοιαύτη, ὥστε ἀνυψουμένη, δύναται νὰ γείνηται εἰ καὶ νῦν ἡ κλεῖς τῆς κυρίας ἀτραποῦ τοῦ Πίνδου καὶ τῶν στενῶν τῶν ἀγρότων εἰς τὴν Μακεδονίαν.

Ἐπειδὴ δὲν ἐδυνάμην νὰ χρονοτριβήσω πρὸς ἐξέτασιν τοῦ περιβάλλοντος ὅστις νομίζω ὅτι εἶναι ὁ τῶν Γομφῶν, ἐλάβον τὴν διεύθυνσιν τῶν πρωτεύοντων χωρίων τοῦ Πετχοῦρι (2), ὅπερ συγκατατίθει εἰς τὰς καταστροφὰς τῶν τῶν κυκλώπειον περιβόλον τοῦ Πάλι ἢ κατὰ τοὺς ἀρχαίους Πιαιλί (3). Ἐκαμψα τοὺς συμπερασμούς μου περὶ τῆς πόλεως τούτης τῆς κειμένης εἰς τὴν σειρὰν τῶν ὄρεων τῶν Χασιῶν, ὅτι εἶχον ἔμπροσθέν μου τὸ ὄρος Κερκεϊόν (4), ὅπερ οἱ ἀρχαῖοι ἱστορικοὶ μνημονεύουσι, ὁμιλοῦντες περὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κατὰ τὴν Θεσσαλίαν ἐκστρατείας τῶν Ῥωμαϊκῶν στρατῶν.

Ὡς ἡμίσειαν λεύγην ἐκ τοῦ ξενοδοχείου τοῦ Καστράκι διέρχεται ποταμὸς ἐρχόμενος ἀπὸ τὰ ὕψη τοῦ Λιθότσοβο (5), ὅστις νομίζω νὰ ᾖναι ὁ Ἀσκουρις (6)

(1) Γόμφοι. Π.λίτ. βιβλ. IV. Στραβ. βιβλ. IX. εἰς 437 καὶ π.λείστοι ἄλλοι.

(2) Τα χωρία τοῦ κόλι τούτου, προανατολιζόμενα ἀπὸ τὸ Καστράκι, εἶναι τὸ Πετχοῦρι, καὶ ἕτερα τρία ἀσηματά τῶν Κλεπτοχωρίων. Ἡμίσειαν δὲ ὄραν ἀνατολικῶς τοῦ Πετχοῦρι, εὐρίσκει τις τὰ ἐρείπια τῆς Πιαιλίας, εἰς τὸ ὅπισθεν δὴν-ηλοῦ ὄρους· μίαν δὲ ὄραν ἀνατολικώτερα τοῦ Πετχοῦρι τὴν Πεγβεῦδα καὶ μίαν ὄραν πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Καστράκι, τὴν παρασκευὴν ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Πηραιοῦ.

(3) Πιαιλία· πληστον τοῦ χωρίου Πάλι. Ἡ πόλις αὕτη ἀποδίδεται εἰς τὴν Θεσσαλίαν ὑπὸ τοῦ Στεφάνου Βυζαντίου, ὅστις τὴν θέτει ὑπὸ τὸ Κερκεϊὸν ὄρος. Μίαν ὄραν πρὸς τὰ Μ. Α. τῶν ἐρειπίων τῶν, ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ ποταμοῦ Ῥασκᾶ ἡμίσειαν δὲ πρὸς Α. τὸ Σινοκέρσασα καὶ μίαν πρὸς Α. τοῦ Κυκλοχωρίου, καὶ τινῶν ἀξιοσημειωμένων δασῶν.

(4) Ὁ Κερκεϊὸς, (τὴν σήμερον ὄρη τῆς Κασσιᾶς), μνημονεύεται ὑπὸ τοῦ Τίτου Λίβιου, βιβλ. XXXIII. κεφ. 14. Π.λίτ. βιβλ. IV. κ. 8. Πτολεμ. III. 13, Στεφ. Βυζ.

(5) Τὸ Λιθότσοβο καὶ τὸ μοναστήριόν του κεῖνται δύο λέγας πρὸς Α. τῶν Σταγῶν.

(6) Ἀσκουρις ὁ Τίτος Λίβιος ὁμιλεῖ περὶ τοῦτο ὡς περὶ λίμνης τινος βιβλ. XIV. κ. 2.

ἐὰν ὡς βεβαίωσιν (πράγμα ὅπερ δὲν ἠδυνήθη νὰ βεβαιωθῶ) ἐξήλθεν ἀπὸ λίμνης ὑπάρχουσαν εἰς τὸ ὄρος Κερκεϊόν. Ἀρίων τὸς ὄχθας του, βραίνει τις ἐν πεδίῳ, ἐγκαταλείπων δεξιόθεν τὸ χωρίον Ῥαξί καὶ ἐν τριπλικίον καὶ ἕως δύο περίπου μίλια διαβαίνει τον ποταμὸν τοῦ Βοῖβοδα, ὅστις σχηματίζει τὴν γραμμὴν τῆς ἐροθεσίας μεταξὺ τῆς ἐπαρχίας τῶν Χασιῶν καὶ Ἑπτανησίου, καὶ τῆς τοῦ Μουλαλικίου, τοῦ μέρους τοῦ μεσημβρινοῦ τῆς κοιλιάδος ταύτης. Ὁ ποταμὸς δὲν πρὸ ὀλίγου ὀνόμασα λαμβάνει τὰς πηγὰς καὶ τὸν ὄρα μίλια Β Α. μεταξὺ τῆς Τουλουπόσια καὶ τοῦ Κατίρι, χωρὶα γειτονεύοντα μὲ ἑλληνικὸν περιβόλον θεωρούμενον ὡς ἡ ἀρχαία Καλλιτέρτα. (1) Ἡ τελειοταία αὕτη πόλις ἠνωμένη μὲ τὴν τῆς Πιαιλίας, καὶ μὲ τὴν θέσιν τῶν Μετεώρων, παρὰ τὰ ὅποια ὁ Στραβὸν εἶρηται· μίαν κωμόπολιν ἀτήμαντον, συντείνει εἰς τὴν ἐπιβεβιωσὴν τὴν θέσιν τῶν Γομφῶν κατὰ τὴν περιφέρειαν τοῦ Καστράκι καὶ νὰ προσδιορίσῃ τὴν μίαν θέσιν διὰ τῆς ἄλλης τῶν τεσσάρων πρωτεύουσῶν πόλεων τῆς Ἑπτανησίδος. Ὁ πληθυσμὸς τοῦ μέρους τοῦ τμήματος ὅπερ ἐκικιγράφηται εἶναι 5,715 χριστιανοὶ πάσης ηλικίας καὶ παντὸς φύλου.

Ἡμίσειαν λεύγην ἐκ τοῦ Βοῖβοδα, ἀρίνει τις ἀρκετόθεν τὸ χωρίον τοῦ Ἰάρι καὶ ἄλλην ἡμίσειαν μακρύτερα, τὸ χάνι Μέρτσι· καὶ ἀπὸ τοῦ διέβη ποταμὸν τινα ἐρχόμενον βορειανατολικῶς ἀρκείνεται ἐντὸς τριῶν λεπτῶν εἰς Τρίκαλα.

—ο—

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ IV.

Κτίσις τῶν Τρικάλων. — Ἐπιγραφαὶ εὐρεθείσαι εἰς τὰ ἐρείπια τοῦ γρονθοῦ της. — Σημεῖωσεις ἐπιτύων ἀρχαίων νομισμάτων. — Ἐπιστάσωα κατάστους τῆς πόλεως ταύτης. — Νομὸς Μουλαλικῆ. — Ὅδος ἀπὸ Τρίκαλα πρὸς χρο τοῦ Κουτσόχερο. — Κοίτη τοῦ Πηραιοῦ. — Ὅδηγια μετρί Λαρίσης.

Τοιοῦτατρόπως τὰ Μετέωρα καὶ τὸ Καστράκι μὲ ἀναμνησκουσιν κατὰ σύμπτωσιν τὴν ἰσότην τοῦ Γομφῶν, διότι ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐπαναστάσεων αἰτίας συντελέσαντες τὴν Θεσσαλίαν, δὲν δύναται τις ἢ νὰ σπεραίνῃ· τὸ δὲ ὄνομα Τρίκαλα καὶ ἡ θέσις τούτου ἐκ πρώτης ὄψεως κάμου γνωστὴ τὴν ἀρχαίαν Τρίκαλην (2).

Ἡ πόλις αὕτη, ἐκ τῆς ὁποίας οἱ μυθολογοὶ

(1) Καλλιτέρτα· ὁ Τίτος Λίβιος τοποθετεῖ τὴν πόλιν ταύτην εἰς τὴν Μακεδονίαν, βιβλ. XXXIII. κεφ. 13. Καὶ Πτολεμ. βιβλ. III. κεφ. 13. 30. 41. 10.

(2) Τρίκαλη, πόλις Θεσσαλίας, Στεφ. Βυζ.